

Науково-пропагандистські заходи

УДК 631:061.3

Ясенецький В., пров. наук. співроб., Ковпак Н., наук. співроб., Черношкур В., інженер (УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого)

XXIII звітно-виборний з'їзд асоціації фермерів та приватних землевласників України

У статті висвітлено питання, які розглядалися на XXIII звітно-виборному з'їзді Асоціації фермерів та приватних землевласників України (АФЗУ).

Ключові слова: з'їзд, фермер, приватний землевласник.

В лютому 2013 року в Будинку кіно в Києві відбувся XXIII звітно-виборний з'їзд асоціації фермерів та приватних землевласників України, який представляв 410 тисяч фермерських господарств України.

Під час проведення з'їзду було презентовано близько 10 різних виробників і постачальників сільськогосподарської техніки, в тому числі – ПП «Виробнича фірма «Агротех», Торговий Дім «АвтоКраз», ІКФ «Сервіс», ТОВ «ТД» «Мелітопольська агропромислова компанія», Компанія «Агроресурс», «Харківський тракторний завод», «Кременчуцький колісний завод», ТОВ «Спецелеватормлинмаш» та інші. Продукція названих фірм експонувалась в проспектному вигляді.

Потужну експозицію представив на з'їзді УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого, який пропонував фермерам проекти невеличких сімейних тваринницьких ферм, книги-каталоги з 12-ти груп сільськогосподарських машин та журнал «Техніка і технології АПК».

В роботі з'їзду взяв участь заступник міністра Мінагрополітики України О. Сень. Зі звітною доповіддю виступив президент АФЗУ М. Маркевич (рис. 1). У своїй доповіді він відзначив, що фермерам зберегти своє становище вкрай важко, особливо за умов, коли все навколо дорожчає – і пальне, і мінеральні добрива,

і техніка, і запчастини до неї, а закупівельні ціни на сільськогосподарську продукцію знижуються.

На переконання Миколи Миркевича, нинішня влада все частіше помічає безкраї поля агрохолдингів і майже не звертає увагу на гектари та окремі ділянки, які обробляють фермери й одноосібники. Микола Миркевич впевнений, що такий підхід шкодить Україні. Адже саме невеликі господарства переважно створю-

Рис. 1 – Виступає президент АФЗУ М. Миркевич

Рис. 2 – В кулуарах з'їзду

ють нові робочі місця, дбають про соціальний розвиток сільських територій. Фермери не можуть діяти інакше, бо живуть серед односельців і змушені разом з ними вирішувати проблеми, з якими стикаються. Інша справа – власники великих господарств: перебуваючи на м і с ь к о м у асфальті, вони п е р е в а ж н о дбають про прибутки та надприбутки.

Доля українського села їх не обходить.

Микола Миркевич послався на американський досвід. За часів Великої депресії, – сказав він, США зробили ставку не на аграрних олігархів, а на дрібних та середніх сільгоспвиробників. І значною мірою завдяки їхнім зусиллям змогли подолати глибоку економічну кризу, зробити країну процвітаючою.

Фермер із Рівненщини О. Поліщук визнав, що через надмірну дешевизну овочів він і його колеги змушені щороку переорювати великі площі, де їх вирощують. Виявляється, це обходиться набагато дешевше, ніж вивозити ті ж помідори та огірки на оптові або роздрібні ринки.

Статистика свідчить, що Україна збільшує обсяги імпортованої городини. Тож не випадково покупці постійно бачать на прилавках вітчизняних магазинів картоплю, привезену з Єгипту, часник, який має китайське походження, яблука, вирощені в сусідній Польщі, зелень – з Ізраїлю. Складається враження, що на українських чорноземах усе це виростити неможливо.

О. Поліщук торкнувся і ціноутворення у тваринництві, що також складається не на користь фермерських та одноосібних господарств. За вартості одного літра молока 1,7-2 грн, з'їронізував він, корова сама побіжить на м'ясопереробний завод. А влада ще дивується, чому пускають худобу під ніж.

Важлива тема – неякісна податкова політика. Вона змушує фермерів йти у тінь. Бо окремо оподатковується земля, а окремо – продукція. Хоч би як успішно працювало господарство, але такого подвійного податкового навантаження воно не витримає. Щодо цього О. Поліщук запропонував: «Ми хотіли б мати єдиний податок, щоб могли його один раз сплатити і спокійно працювати весь час».

На з'їзді згадувалося, що в багатьох країнах фермери мають пільгове оподаткування, а в окремих випадках навіть звільнені від податків. Тож чому Україна не запозичує такий досвід, який допоможе їй економічно

зміцнити? А тим часом, за останніми даними світового ринку, вона залишається на 152-му місці за рівнем сприяння розвитку бізнесу.

Затамувавши подих, делегати з'їзду фермерів слухали виступ людини-легенди Л. Лук'яненка, якого у свій час було засуджено до розстрілу, а потім звільнено і виправдано. З болем в душі він повідомив учасникам з'їзду інформацію, що останнім часом з мапи України зникають сотні сіл. І причиною тому є функціонування величезних агрохолдингів та зниження кількості фермерських господарств.

Фермер зі Львівщини Ярослав Кардаш з гіркотою констатував, що продовжений до 2016 року земельний мораторій не захищає фермерів. Адже в Україні вже зараз мають місце випадки земельного рейдерства.

Фермери занепокоєні й тим, що адміністративними методами (через підвищення нормативно-грошової оцінки) їх змушують збільшувати орендну плату за землю. Вони переконані, що такі дії економічно необґрунтовані та мають популістський характер. Влада намагається підіграти настроям власників земельних паїв, перетворити на своїх симпатиків, що особливо багато важить під час проведення виборчих компаній.

Глибоке обурення серед делегатів з'їзду викликало повідомлення про реєстрацію у Верховній Раді законопроекту, відповідно до якого орендна плата має зрости ще втричі. Президент Української аграрної конфедерації Леонід Козаченко зазначив, що 2011 року з кожного гектара фермери сплатили державі по 1 274 грн. Разом це становило 60 млрд грн. Натомість у вигляді дотацій отримали лише 16 млрд грн. За даними Л. Козаченка, аграрії отримують у 10 разів менше дотацій, ніж шахтарі. На другому місці за цим показником перебувають працівники хімічної промисловості, а на третьому – транспортники.

За результатами виступу президента АФЗУ М. Миркевича та членів АФЗУ з'їзд звернувся до влади України з пропозиціями.

До Президента України:

- забезпечити виконання всіма гілками влади

Рис. 3 – Виступ Л. Лук'яненка

Законів України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві», «Про фермерське господарство», «Про особисте селянське господарство» та ряду інших життєво важливих законів для селян;

- доручити Уряду України: підготувати законопроект, який передбачав би спрощену систему оподаткування шляхом запровадження єдиного податку для фермерських господарств;

- не допустити суттєвого збільшення орендної плати за користування земельними паями через багаторазове підвищення нормативного грошового оцінювання землі та розміру орендної плати за оренду земель державної та комунальної власності;

- законодавчо врегулювати захист внутрішнього ринку від неякісних імпортованих продуктів харчування та забезпечити належний митний контроль за контрабандним ввезенням сільськогосподарської продукції на територію України;

- розробити і запровадити комплексну програму розвитку сільськогосподарської обслуговуючої кооперації;

- кандидатуру міністра аграрної політики та продовольства погоджувати з громадськими організаціями АПК;

- під час підготовки до відзначення державними нагородами працівників сільського господарства обов'язково врахувати заслуги та досягнення фермерів у галузі виробництва та переробки сільськогосподарської продукції.

До Верховної Ради України:

- внести зміни до земельного кодексу України (до ст. 121), якими надати фермерам та членам фермерських господарств право на безоплатну передачу у приватну власність земель, що були надані їм у постійне користування чи довічне успадковане землеволодіння;

- внести зміни до Закону України «Про надра», зокрема до ст. 23 щодо використання фермерськими господарствами води без оформлення відповідних дозволів;

- внести зміни до Закону України «Про відходи» шляхом вилучення положень про гній як відходи виробництва, закріпивши у законі норму – як продукт виробництва;

- відмінити злочинний податок 15% з доходу фізичних осіб на вирощену сільськогосподарську продукцію, яка реалізується виробником;

- розробити і прийняти закон про державний гарантійний фонд для фермерських господарств (використовуючи досвід Литви);

- внести зміни до Конституції України, де передбачити надання щорічної державної підтримки розвитку сільськогосподарських територій та нормативно визначити фермерський устрій як основний напрямок розвитку аграрного сектора економіки.

До Кабінету Міністрів України:

- негайно відмінити технічний огляд сільськогосподарської техніки (так, як відмінили технічний огляд легкового транспорту);

- відмінити Постанови КМУ від 11 лютого 2012 року № 164 «Про затвердження нормативів оптимального співвідношення культур у сівознах в різних природ-

но-сільськогосподарських регіонах» та № 1134 від 02.11.2011 р. «Про затвердження Порядку розроблення проектів землеустрою, що забезпечує екологічну та економічну обґрунтованість сівознами та впровадження угідь»;

- внести зміни до Постанови КМУ № 1102 від 25.08.2004 р., повернувши її редакцію від 2004 року;

- забезпечити через місцеві державні адміністрації неухильне виконання положень Закону України «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві», «Про фермерське господарство», «Про особисте селянське господарство» та інших законодавчих актів;

- при внесенні змін до Державного бюджету на 2013 рік передбачити кошти для розвитку середніх та невеликих сільськогосподарських виробників та інфраструктури, соціальної сфери українського села в розмірі 1,2 млрд грн, включаючи фінансування державних програм підтримки фермерських господарств в розмірі 700 млн грн та 500 млн грн для сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів через Український державний фонд підтримки фермерських господарств;

- забезпечити в Держбюджеті кошти для компенсації сільськогосподарським товаровиробникам витрат, понесених ними на будівництво об'єктів соціально-культурного та побутового призначення, в тому числі за попередні роки;

- забезпечити в держбюджеті кошти для компенсації втрат сільгоспвиробника від посухи 2012 року;

- повернути реєстрацію договорів оренди земельних паїв між фермерами та приватними землевласниками в сільські та селищні ради та встановити ціну за реєстрацію одного договору не більше двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

- визначити квоту імпорту сільськогосподарської продукції, яка може вироблятися в Україні та забезпечити належний митний контроль за контрабандними ввезеннями сільськогосподарської продукції на територію України;

- на законодавчому рівні передбачити диференційований принцип надання державної підтримки сільськогосподарським товаровиробникам, поклавши в його основу принцип: чим більше господарство – тим менша державна допомога;

- розробити та запровадити програми державної допомоги фермерським господарствам з розрахунку на 1 га землі, яка обробляється, 1 кг виробленої і реалізованої продукції;

- розробити та законодавчо закріпити спрощену процедуру відведення, проектування та будівництва фермерами житлових будинків, господарських будівель та споруд для створення фермерських господарств з відокремленими фермерськими садибами на землях цих господарств;

- розробити та запровадити порядок державного замовлення та виробництва на сільськогосподарську продукцію власного виробництва, що забезпечить підтримку вітчизняного товаровиробника та продовольчу безпеку країни;

- доручити профільним міністерствам організувати закупівлю державними установами сільськогосподарської продукції безпосередньо від виробників за

кошти Держбюджету;

- законодавчо врегулювати пересування сільськогосподарської техніки та агрегатів автомагістралями в період сезонних польових робіт, де передбачити безкоштовне сприяння в організації безпеки руху цієї техніки з боку Державтоінспекції;

- рекомендувати головам місцевих державних адміністрацій включити представників АФЗ до складу громадських рад обласних державних адміністрацій, а також колегій обласних, районних управлінь агропромислового розвитку.

Здійснити заходи щодо:

- створення механізму компенсації сільськогосподарським виробникам витрат зі сплатою транспортного збору, який пов'язаний із придбанням паливно-мастильних матеріалів для сільгосптехніки, яка не використовує автошляхи;

- встановлення ціни на оплату електроенергії, газу

та інших комунальних платежів для фермерських господарств на рівні тарифів для жителів села.

Доручити Міністерству аграрної політики та продовольства України:

- ввести в практику АФЗУ запровадження мита на імпорт сільськогосподарської продукції, що виробляється в Україні;

- разом з Держспоживстандартом вивчити пропозиції виноробів та подати на затвердження Уряду проект постанови КМУ про порядок атестації вина в домашніх умовах (доцільно використати досвід Угорщини щодо надання приватним виноробам «спецпатенту»), що дозволить збільшити надходження до бюджету та врегулює проблему стихійного ринку вина.

Рішення з'їзду: робота АФЗУ визнана задовільною, а новим президентом АФЗУ обрано знову М. Миркевича.

Стаття надійшла до редакції 22 квітня 2013 р.